

Vogelaar T&C

DE VIJF EN DE ACHT

Een (echt)paar van de "Waarnemer en de Baas

De Baas is het meest assertieve Enneagram-type, en de Waarnemer is het type dat zich het meest terugtrekt. Achten willen meer, en de behoeften van Vijven zijn minimaal. Achten richten zich naar buiten, en Vijven trekken zich terug in hun privéruimte. Ondanks hun duidelijke verschillen is dit een (echt)paar dat we vaak tegenkomen, en ze hebben een innerlijke verwantschap. Omdat ze in veilige omstandigheden en bij stress in het diagram naar elkaars positie bewegen, kunnen de Vijf en de Acht als ze lang samen zijn op elkaar gaan lijken. Na jaren samengeleefd te hebben lijkt de agressieve Baas opvallend tam en de Waarnemer opvallend assertief.

In de veilige omgeving van hun eigen huis zijn Vijven veel openhartiger dan in andere situaties, en deze houding past precies bij de behoefte aan waarheid van de Acht. In deze relatie kan de Waarnemer emotionele energie ervaren, en hoewel Vijven elke strijd verafschuwen, zijn ze het er gewoonlijk over eens dat de lessen van hun partner van het type Acht in hun voordeel uitwerken. Omdat woede Vijven dwingt op het moment zelf bij hun gevoelens stil te staan, zal ruzie hen verlevendigen. Als ze zich opgewonden voelen kunnen Vijven niet meer afstandelijk zijn, en als ze zich veilig voelen in hun relatie zullen ze spontaan reageren. De Acht introduceert de Vijf in het emotionele leven, en de Vijf leert de Acht geduld te hebben.

Een gebruikelijk interactiepatroon van dit (echt)paar toont de Vijf die zich overstelpt voelt, en de Acht die klaagt dat hij of zij zich moet inhouden. Net zo doeltreffend als de Acht energie in de relatie pompt, kan de Vijf deze energie eraan onttrekken. De emotionele stroom van dit (echt)paar kan vergeleken worden met de eb en vloed van het getij. Met de kracht van een oceaan dwingt de Acht bij de Vijf contact af, en de Waarnemer beteugelt de Acht met een zich terugtrekkende onderstroom. De uitbreidende en samentrekkende krachten die emoties met zich meebrengen zijn voor beide typen zeer bekend. Als Vijven veilig alleen zijn wellen hun emoties op en als Achten onder stress staan trekken hun emoties krachtig samen.

Dit (echt)paar leeft vaak langdurig vanuit de houding van de Acht, wat betekent dat ze luidruchtige gesprekken voeren tot diep in de nacht. Waarnemers worden in eerste instantie door de Acht overstelpt en willen de situatie ontvluchten, maar het samenleven met de Baas brengt hen juist in contact met hun gevoelens. Vijven zullen op hun beurt de Baas vriendelijk stemmen, want ze brengen de Acht met zijn of haar innerlijke rust in contact. Het feit dat Vijven hun emoties beheersen moedigt Achten aan naar zichzelf te kijken in plaats van voor ruzie te kiezen.

Beide typen hechten veel waarde aan autonomie. Ze moeten vrijheid van handelen hebben. Ze weten wat ze prettig vinden en wat ze niet prettig vinden, en geen van beiden zal verstrikt raken in de agenda van hun partner. De positieve kant van deze geestelijke onafhankelijkheid is dat ze elkaar dingen kunnen zeggen zonder er doekjes om te winden. Hier staat echter tegenover dat ze moeilijk compromissen kunnen sluiten en zich nauwelijks schuldig voelen over wat ze elkaar aandoen. Vijven hebben soms het idee dat emotionele pijn ontstaat door een gebrek aan zelfcontrole, en deze visie staat hun toe aan de verantwoordelijkheid voor de gevoelens van anderen te ontsnappen. Als de Acht zich gekwetst voelt, zal hij of zij proberen de score met de Vijf gelijk te trekken. Omdat de Acht heer en meester wil zijn kan hij of zij in deze relatie het nemen van revanche een belangrijke plaats geven.

Als de Waarnemer en de Baas elkaar in het diagram ontmoeten in de positie van punt of type Vijf zullen ze veel respect tonen voor elkaars verlangen om ongestoord alleen te zijn. De Vijf en de Acht kunnen ieder op zichzelf leven, terwijl hun dierbare in de nabijheid is. De positieve kant van deze

positie is dat beiden emotionele autonomie hebben en een dierbare metgezel die binnen handbereik is. De negatieve kant van deze positie brengt echter met zich mee dat ze elkaar genegenheid onthouden. Als de Vijf zich terugtrekt zal dit in huis duidelijk voelbaar zijn: een effectieve manier om te verdwijnen en toch afkeuring over te brengen. Het is vrijwel onmogelijk een onwillige Vijf te dwingen samen te werken. Door de houding van de Vijf zal de energie uit elke ontmoeting wegstromen. Tijdens wraakacties hangen Achten hun eigen bordje 'niet storen' uit, en de strijd tussen de wil van de Acht en de wil van de Vijf kan escaleren in een stilte die uitschreeuwt: "Ga weg! Ik heb je niet nodig en het kan me niets schelen!"

De psychologische dynamiek van uitbreiden (de Acht) en terugtrekken (de Vijf) die deze twee typen met elkaar delen, stelt hen op een unieke wijze in de gelegenheid zichzelf in elkaars gedrag te zien. Vijven moeten het assertieve gedrag van de Baas als een tegengif zien voor hun eigen chronische onvermogen om in het openbaar te treden. Alleen al het besef dat het leven de moeite waard is om voor te vechten kan voor afstandelijke mensen helend werken, en leren om impulsief te spreken is een verblijdende bevrijding. Van de andere kant van deze interactie kunnen Achten de Waarnemer, die vertrouwelijkheid bewaart en controle over zijn of haar emoties toont, vertrouwen. (Echt)paren die lang samen zijn nemen de manier waarop ze met hun energie omgaan en de wijze waarop ze situaties benaderen van elkaar over. Een succesvolle relatie tussen de Vijf en de Acht zal een Waarnemer voortbrengen die spontaan in actie komt en een geduldige Baas die kan wachten.

De Vijf en de Acht als collega's op het werk

Meestal vertrouwen we Vijven bij zakelijke transacties, want Waarnemers zullen ons noch verleiden noch bestrijden met hun emoties. Vijven zijn gewoonlijk weinig opvallende mensen, die de aandacht van zichzelf afleiden door zich te concentreren op taken. Als we Vijven over onze ideeën vertellen, zullen ze luisteren en knikken. Dit geeft ons de indruk dat ze het met ons eens zijn en dat ze ons begrijpen.

Waarnemers voeren hun eigen ideeën zelden uit. Het vraagt van hen enorm veel uithoudingsvermogen om hun plannen vanuit de bestuurskamer naar de plaats te brengen waar creatieve ideeën worden vormgegeven. Vijven doen meestal zaken via de E-mail of fax, en hiermee voorkomen ze dat ze betrokken raken bij heftige discussies over het ten uitvoer brengen van hun ideeën. Bij enneagram-workshops vertellen Vijven dat ze naar kantoor gaan wanneer iedereen weer naar huis is. Ze laten hun instructies achter op de computer van iedere werknemer, vermijden contact met de schoonmakers van het gebouw, en verdwijnen weer voor negen uur 's ochtends. Als vertrouwenspersoon van de manager van het type Vijf leest de Acht 's ochtends de boodschappen en gaat meteen aan het werk. De communicatie met de manager verloopt via de E-mail, en er is vaak maandenlang geen persoonlijk contact.

De neutrale houding waarmee Vijven hun managementtaken uitvoeren kan aantrekkelijk zijn voor werknemers. Waarnemers stralen uit dat ze de zaken onder controle hebben. Het zijn veerkrachtige onderhandelaars, omdat ze negatieve druk die anderen op hen kunnen uitoefenen niet persoonlijk opvatten. Bij besluitvorming kunnen Waarnemers objectieve analyses geven, en werknemers van het type Acht voelen zich daarom vrij te zeggen wat ze denken zonder dat dit onaangename gevolgen heeft. Als de samenwerking goed is kan de Acht in woede uitbarsten, waarop de Vijf zich terugtrekt. Vervolgens nemen beiden het besluit het incident achter zich te laten zonder gevoelens van wrok.

Het meest voorkomende conflict tussen de Vijf en de Acht toont een werknemer van het type Acht die het machtsvacuüm opvult dat door de afwezigheid van de manager van het type Vijf is ontstaan. De manager van het type Vijf zal de welbespraakte Acht als ongehoorzaam ervaren en zich aangezet voelen tot het voeren van een machtsstrijd. Managers van het type Vijf staan erom bekend dat ze

weinig aanwezig zijn, waardoor het vacuüm ontstaat waarbinnen Achten gaan ageren. Deze situatie klaart op als de Waarnemer open kaart speelt. Een manager die zelfvertrouwen heeft kan dit op anderen overbrengen, en als alles is uitgesproken kan een werknemer van het type Acht de controle weer aan de Vijf overgeven.

Managers van het type Acht zijn zelfverzekerd. Ze zijn moeilijk van hun pad te brengen. Hun mentaliteit van mijn manier of anders niet werkt vaak polariserend. Werknemers zullen de manager van het type Acht haten of liefhebben. Een verstandige Vijf zal de Baas van gegevens voorzien en een stap achteruit doen. Hoewel de Vijf en de Acht elkaar goed aanvullen kan hun verschil in strategische aanpak ook averechts werken. Vijven komen langzaam tot een conclusie en houden niet van voorbarige analyses, maar wanneer Achten actie willen belasteren ze openlijk een behoedzame stem. Waarnemers vinden snel een nuttige bezigheid in het maken van rapporten. Deze rapporten kunnen het beste met een persoonlijk bezoek aan de Baas gegeven worden, ook al lijkt zo'n bezoek misschien irrelevant. De weg naar het hart van de Acht loopt via persoonlijke aanwezigheid en volledige informatie, twee dingen die tegen de afstandelijke houding van de Vijf ingaan. Het bijwerken van informatie is een neutrale manier voor Vijven om te laten zien dat ze er zijn, en het opnieuw bewerken van een analyse bevestigt de betrokkenheid van de Vijf die een manager van het type Acht nodig heeft.

Bemiddeling tussen de Vijf en de Acht moet gericht zijn op hoe ze overkomen. Achten zijn indringend en Vijven zijn gevoelig voor indringing. Achten willen contact en Vijven zijn terughoudend. Ieder van hen zal de ander ervan beschuldigen controlerend te zijn. Om controle te houden doet de Acht een stap vooruit en de Vijf een stap terug. Ieder van hen kan vertrouwen op de natuurlijke talenten van de ander, ongeacht wie van hen de manager is. Als de Baas in actie komt beschermt dit de Vijf voor confrontaties, en Achten die met een Waarnemer samenwerken leren om na te denken voordat ze in actie komen.